

4 | מלחמת האזרחים בסוריה - הלקחים המערכתיים והטקטיים

אלוף אמיר ברעם, מפקד פיקוד הצפון

הלמידה מהתהליכים שהתחוללו בזירה הסורית, מתחילת המחאה העממית המקומית (מרס 2011) ועד סיומה של מלחמת אזרחים עקובה מדם במעורבות אזרית ובין-לאומית (2018), מהווה אתגר אינטלקטואלי ומקצועי מרתק. המציאות האסטרטגית, האופרטיבית והטקטית הסורית בתקופה הנדונה, התאפיינה במורכבות ובתסבוכת בדמות קצב השתנות מהיר ומעורבות של שחקנים שונים ומונונים במערכת

6 | שורשיה של המלחמה בסוריה

פרופ' אייל זיסר, סגן רקטור אוניברסיטת תל-אביב, לשעבר ראש מרכז דיין ללימודי המזרח התיכון

המשטר הסורי יצא מן המלחמה חלש ומותש, נעדר יכולת להשיב לעצמו את אחיזת הברזל שקיים במדינה. להניע תהליך של שיקום כלכלי, וממילא, להשיב את האיזון למערכת היחסים שקיים עם בעלי בריתו, ובראשם רוסיה, איראן וחזבאללה. ההישג הצבאי של צבא סוריה בשדה הקרב לא בישר, אפוא, את השבת השקט והיציבות אל המדינה החרבה

10 | מלחמת האזרחים בסוריה במבט רחב

אייל ברלוביץ', ראש מדור מחקר צבאות זרים במחלקת מת"ת, זרוע היבשה;

מוביל צוות המחקר על לקחי הצבא הסורי ממלחמת האזרחים ב-25 באפריל 2011 נשלחו כוחות צבא סוריה לדרעא, להשתלט מחדש על העיר הדרומית ולדכא את המחאות שהתפתחו בה. בקיץ באותה שנה הוקם צבא סוריה החופשית. שתי ההחלטות האלה הובילו להפיכת המחאה העממית למלחמת אזרחים שמחריבה את המדינה כבר יותר מתשע שנים. מאמר זה יבחן את המגמות העיקריות במלחמת האזרחים, שעוד לא הסתיימה



16 | צבא סוריה 2006-2011: הארגון ותפיסת ההפעלה

שמואל שמואל, ראש המכון למחקר צבאי וחוקר בכיר במרכז דדו. לשעבר קמ"ב צבאות המערב ור"ח הצבאות הזרים במח' תול' בתוה"ד

במרס 2011 היה צבא סוריה ערוך להניב להתקפה ישראלית מרמת הגולן, ובמקרה הצורך גם להתערב בלחימה שבין צה"ל ובין חזבאללה. מאמר זה בוחן מה היו תרחישי הייחוס של הצבא ערב המלחמה, מה הייתה תפיסת המערכה שלו וכיצד הוא נערך ליישמה. על בסיס הידע והמסקנות אפשר יהיה לבחון את השינויים בתפיסת המערכה הסורית במהלך מלחמת האזרחים ואחריה

24 | לוחמת נ"ט במלחמת האזרחים בסוריה, 2012-2020

רס"ן (מיל) יונג אלבז, מפקד פל"צ (לשעבר פלוגת הנ"ט החטיבתית) בחטיבת הבקעה והעמקים; דוקטורנט בחוג ללימודי האסלאם והמזרח התיכון באוניברסיטה העברית

אופי הלחימה במזרח התיכון ישתנה, והאויב יורכב מערבוביה של צבא סדיר, שכירי חרב, ארגוני גרילה ומיליציות אזרחיות. שדה הקרב העתידי יהיה רווי בג"ט, עם לוחמים בעלי ניסיון מבצעי ולקחים שהפנימו מהעימות ארוך השנים בסוריה, ברמה הטקטית והמערכתית

30 | מתעלה וסוללה לכפר ומנהרה: חיל ההנדסה הסורי - העבר, ההווה והאתגרים במלחמת האזרחים בסוריה

רס"ן (מיל) עדי תורגמן, מ"פ צמ"ח בעוצבת חצי האש

במלחמת האזרחים נשא חיל ההנדסה הסורי את מכבו לכיוון ישראל והתמקד במניעת התמרון וההתקרבות של הכוחות הישראליים לכיוון דמשק. מלחמת האזרחים הביאה לידי ביטוי את הקושי הקיים בלחימה אורבנית. חיל ההנדסה הסורי המשוקם ככל הנראה יתבסס ויהיה מיומן יותר בטיפול בחומרי נפץ, במיון ערים ובבניית מנהרות לחימה

38 | הפעלת כלי טיס מאוישים מרוחק במלחמת האזרחים בסוריה

רס"ן אריאל ביטון, חניכה במכללה לפיקוד טקטי, מחזור כ', מ"פ איסוף חטיבה צפונית

מלחמת האזרחים בסוריה אפשרה להקים שדה ניסוי אידיאלי להפעלת כטמ"מים, וניתן להסיק שצה"ל יפגוש אותם בשימוש האויב בלחימתו הבאה. המונופול הצה"לי בשמי המזרח התיכון מוטל בספק מאז הופעת הכטמ"מים. על מפקדי צה"ל וחיליו להתחשב בעובדה זו בבניית הכוחות ובהפעלתם בשדה הקרב

46 | הפעלת השריון בצבא סוריה

רס"ן אבירן שטרית, חניך במכללה לפיקוד טקטי, מחזור כ', צוות מצפן. מ"פ ח', גדוד 52, חטיבה 401

כוחות השריון של הצבא הסורי רכשו מגוון כשירויות חדשות במלחמת האזרחים הנוכחית, בהן יכולת לחימה בשטחים סגורים ובגניים, ביצוע פעולות מבצעיות ברמה רב-חילוית ושיתופי פעולה עם זרועות אחרות. אש נגד אדם הפכה גם לאש העיקרית של הטנקים

52 | הלקחים הרוסיים מהלחימה בסוריה

אייל ברלוביץ', ראש מדור מחקר צבאות זרים במחלקת מת"ת, זרוע היבשה

מלחמת האזרחים בסוריה שימשה כר פורה לצבא הרוסי ליישום לקחים טקטיים וטכנולוגיים. חלק מהלקחים שנלמדו במהלך המלחמה היו אשרור של תהליכים שכבר קיימים בצבא הרוסי - חלקם רלוונטיים למלחמה בעצימות גבוהה, ואחרים רק למבצעי התערבות במדינה אחרת

60 | מערכת אדליב 2019-2020

סא"ל (מיל) ד"ר עדו הכט

ככל שמלחמת האזרחים בסוריה תדעך ושיקום הצבא הסורי יתקדם, אנחנו צפויים לראות צבא ממוכן יותר, שחימושו מתקדם יותר, מאורגן בצוותי קרב רב-חיליים הנהנים מסיוע אווירי של מטוסי קרב וכטמ"מים רבים. ההרכב שלו כנראה ימשיך להיות ממוקד ביכולות לחימה נגד מורדים עתידיים, כך שהרכב הכוחות המתמרנים ישתת בעיקר על בסיס הרגלים הממוכנים, המתוגברים בטנקים, ופחות על טנקים מתוגברים ברגלים

67 | הערות שוליים

